dat deze veel vertegenwoordigers heeft in onze omgeving. Behalve de Satansboleet en naar ik meen *Boletus impolitus,* komen alle soorten voor, welke genoemd zijn in het paddenstoelenboek van Cath. Cool en van der Lek.
Imponerende exemplaren doen ons in bewondering overdenken, op welke frappante wijze de buisjes het sporendragende oppervlak enorm vergroten, zodat millioenen sporen die buisjes verlaten kunnen. Een geringe afwijking uit hun verticale stand stagneert deze sporenval, doch een kleine buiging van de steel herstelt meestal deze verstoring. Let eens op, hoe sterk verankerd die grote boleten in de bosgrond vastzitten, zodat geen najaarsstorm of een knabbelend eekhoorntje een ramp zal veroorzaken.

Welke boleet het aardigste is, de Indigo boleet (*Boletus cyanescens*) met de raadselachtige blauwkleuring, de Holsteel boleet (*B. cavipes*), de prachtige Heksenboleet (*B. miniatoporus* of *luridus*) of dat leuke kleine Gepeperde Boleetje (*B. piperatus*) ik weet het niet. Ook vinden we er hier nog één op de aardappelbovist (*Scleroderma vulgaris*) als klaploper, n.l. *Boletus parasiticus.*

Hebeloma's, Inocybe's, Psalliota's, Stropharia's, Psathyra's Hypholoma's, Coprinus, Polyporus, Lycoperdon's komen hier in grote menigte voor ; ze zullen voor ons steeds een dankbaar studieobject vormen, doch ook voor een oppervlakkige beschouwer en natuurliefhebber veel aangename en onvergetelijke ogenblikken brengen. Ik heb getracht enig idee te geven van ons schone en paddestoelenrijke Twickelerbos, doch besef dat het bij deze benadering hoe onvolledig ook, moet blijven. Thans aan U de beurt dit schone in al z'n vergankelijke glorie te aanschouwen en U te verdiepen in de oneindige veelvormigheid dezer vruchtlichamen.

Hengelo M. G. J. MEIJER.

Voorjaars-folklore in Twente.

Vergeten oord, door slag noch strijd,
Der Faam gewijd, in 't grijs verleden.

Zo bezong Potgieter ons Twente, dat thans wel allerminst een vergeten oord meer is, doch dat door zijn snelle, industriële ontwikkeling omhoog werd gestuwd en thans behoort tot de meest nijvere en bloeiende gewesten van ons vaderland. Merkwaardig is het dat, niettegenstaande deze snelle evolutie en de daarmede gepaard gaande toevloed van „vreemde" elementen, Twente in veel opzichten toch zo geheel zichzelf is gebleven. De Twentenaar hangt aan zijn grond, aan zijn vertrouwde dialect en vooral aan zijn oude volksgebruiken die hij, in vrede en in dagen van strijd, heeft weten te handhaven en zuiver te houden. De redactie heeft mij gevraagd een overzicht te willen geven van de thans nog le-

vende volksgebruiken in deze streek. De stof is echter te rijk en er ook te goed voor om samengeperst te worden binnen de enge ruimte die mij werd toegemeten; ik zal er mij dan ook toe bepalen enkele voorjaarsgebruiken te beschrijven, en, naar ik hoop, voor u te doen leven. Welnu dan, het eerste volksgebruik, waarvan Twente overigens niet het monopolie bezit, valt op de

PALMZONDAG. Op deze dag ziet men in geheel Twente en ook in de aangrenzende „Groafschop Bentheim" de kinderen in-gelukkig rondlopen met de zelf gemaakte palmpaasjes onder het zingen van liedjes die men in tal van varianten in de verschillende dorpen horen kan. Zo is in Borne het volgende liedje niet van de lucht:

Pallem-pallem, poaschen,
Heurt de hoonder kroaschen,
Loat den koekoek zingen,
Loat den pallem springen.
Hei koerei, hei koerei,
Noe nog eenen Zundag,
En dan kriew 'n ei.

Het maken van de palmpaas is een vreugde op zichzelf en de kinderen, doch ook de ouders, hebben het er druk mee gehad. Ook de bakkers van het dorp weren zich en strijden een stille onderlinge strijd. Het is hun niet onverschillig wie van hen met de sierlijkste haantjes of met het glimmendste broodwiel voor den dag komt. De samenstelling van de palmpaas wisselt met de plaats van herkomst, doch steeds is aanwezig de broodkrans, waarin sommigen wel het oud-Germaanse zonnewiel menen te herkennen, een symbool dat ook wel voorkomt op de oude eiken boerenkisten. In veel gevallen ligt de broodkrans of het „rad" horizontaal (Hengelo) en is dan omgeven door buxusgroen, soms echter is het rad vertikaal geplaatst tegen een platte palmtak, zoals Borne en Rijssen dit hebben. Onontbeerlijk zijn de broodhaantjes, die zo eigenwijs uit hun krent-oog kunnen kijken, en verder allerlei heerlijkheden, slingers van rozijnen en vijgen, suiker-ringetjes, koekjes die alle met elkaar een ware Tantalus-kwelling vormen voor het kind dat eronder loopt, want het gebruik wil nu eenmaal dat met de likwidatie van de palmpaas eerst na 12 uur 's middags begonnen mag worden. In onze dorpen is het gebruik het meest zuiver gebleven, daar trekken de kinderen in alle eenvoud rond en zingen hun liedjes; in de stad grijpen de ouderen vaak in, organiseren optochten waarbij fanfarekorpsen schetteren. Jammer, want het is geen winst.

DE „STILLE WEEK". In de Katholieke kerken van Noord-Twente staan in de dagen vóór Pasen tobben met water gereed. De geestelijke heeft dit water gewijd en ook de palmtakjes die de koster daarna huis aan huis bij de parochianen verkoopt. Met deze palmtakjes, gedoopt in het gewijde water, gaat in elk gezin de huis-

vader rond door huis en hof en besprenkelt, met hèt breed gebaar van den zaaier, zijn bezittingen in de verwachting dat deze gewijde handeling hem en de zijnen zegen zal brengen. Dan komt

PASCHEN in het land en ik zou u in de eerste plaats willen brengen naar het oude stedeke Ootmarsum dat daar zo liefelijk ligt te midden van vruchtbare heuvels en groene ravijnen en dat in zijn bouw nog zo geheel de oude veste verraadt. Ootmarsum, dat nog zo lang bezijden het groote verkeer gelegen, het oude volksgebruik met liefde heeft bewaard en dat zich nu opmaakt om te gaan „vlöggelen". Reeds vroeg in de ochtend en ook des namiddags ziet men een viertal „opschöttelingen", jonge kerels, zingende door de straten der stad trekken. Dit is de Paascommissie of de „poaskèrls" die de stadgenoten eraan herinneren dat er gevlöggeld moet worden. Dit alles is echter maar voorspel; het eigenlijke vlöggelen begint na den middag op de paaswei, even buiten de stad, waar des avonds het paasvuur ontstoken zal worden. Op een gegeven moment vatten de poaskèrls elkaar bij de hand en trekken zo naar de stad onder het zingen van de al-oude Paasliederen. De omstanders volgen dit voorbeeld en zo vormt zich een mensenketen van 300 á 400 personen die zich voortbeweegt door de nauwe straatjes van de stad. De route is nauwkeurig vastgelegd, men doorkruist ook enige herbergen waar de kastelein voor de paascommissie de gebruikelijke vier borrels klaar heeft staan die „in de gaank" en met smakelijk tonggeklak achterover worden gewipt. Ook gaat men gaarne om enkele „stipels" (de stipel is de paal die de groote „niendeure" of oogstdeur in tweeën deelt) om ten slotte te eindigen op het pleintje tegenover het schilderachtige stadhuis waar de mensenslinger zich als een spiraal ineendraait. Hier worden nog eens alle liederen gezongen en bij het laatste „Alleluja" worden de kinderen, als waren zij een offer aan den Allerhoogste, omhoog geheven. De oorsprong van het vlöggelen is onbekend; men heeft naar verklaringen gezocht en ze menen te vinden doch zij missen elke historische grond.

Terwijl men in Ootmarsum vlöggelt, hebben ook de Denekampers het druk. Wanneer men op de eerste Paasdag te ongeveer 2 uur n.m. wandelt in de omgeving van het kasteel Singraven dat daar, omvloeid door de Dinkel, zo heerlijk ligt, kunt ge een troepje Denekampers ontmoeten die op weg zijn naar den Heer van de Beugelskamp om de „Paasstaak" te vragen. De landheer heeft hen al zien komen en staat de deputatie op te wachten vóór het Huis.

Judas en zijn kornuit Iskariot (Kriother), die de Denekamper Paascommissie vormen, vragen en krijgen de Paasstaak, een stevige boom die in het bos door bepaalde functionarissen die dit ambt telken jare met grote ijver vervullen, wordt gehakt. Daarna wordt de staak door een grote menigte onder het zingen van Paasliederen, naar het dorp gesleept. Het doel van de tocht is de Paas-

weide doch vóór de kerk gekomen laat men de boom over aan de zorg van de straatjeugd en gaat men ter kerke. Aan het slot van deze slechts korte dienst laat de organist de bekende Paasliederen weerklinken waarna men de tocht vervolgt en kort daarna op de paasweide aankomt. Hier heeft „Ole Grätsken", onder grappen en gejoel van de jeugd, reeds de kuil gegraven die de staak zal ontvangen. Rappe handen bevestigen een teerton aan het boveneinde van de staak waarna het hele geval met veel moeite overeind wordt gezet. Nu volgt een ceremonie ! Vanaf een ladder die tegen de staak wordt geplaatst, verkoopt Judas, afgewisseld door zijn vriend, de boom in het openbaar. Ook het ontsteken van de teerton wordt aanbesteed. Dit alles gaat met grappen en kwinkslagen gepaard, de gehele dorpspolitiek komt erbij te pas. Judas en Iskarioth kunnen een potje breken en menigeen krijgt zijn lesje mee naar huis.

Daar wachten inmiddels de paaseieren; rustig, in kleine groepjes, schrijden de mensen over de weg, naar hun dorp. En plotseling klinken, om dit landelijk tafereel te volmaken, uit de oude St. Nicolaastoren de zware klokke-klanken die golven over dit stille land waar straks de paasvuren bij tientallen zullen branden.

Ja, deze paasvuren vormen een hoofdstuk op zichzelf, doch wij zullen er aan voorbijgaan en onze aandacht schenken aan een folkloristische figuur die zo geheel en al past in de voorjaarsschoonheid van ons Twentse land. Ik bedoel de Pinksterbruid.

Het is PINKSTEREN, de pluizige bolletjes der paardebloemen staan bij duizenden in de weiden en worden afgeblazen door de speelse wind die de kleine valschermen bij wolken voortjaagt. De wereld staat in bloei, uitbundig is de natuur in haar kleuren en geuren. Dit is het décor voor onze Pinksterbruid die met haar bruidsmeisjes langs onze wegen gaat. Een aardig gezicht, dit kleine bruidje te midden van de wat oudere meisjes, het gesteven witte jurkje staat stijf uit, op het hoofd draagt ze een kransje van margrieten en korenbloemen, aan den arm heeft ze het mandje waarin lekkers of centen worden verzameld. Vaak dragen de bruidsmeisjes een bloemenkroon boven haar hoofd. Overal worden ze met een glimlach ontvangen; daarvan zijn ze zeker en te vrijmoediger klinkt dan ook het Pinksterliedje :

Daar komen wij met de mooie Pinksterbruid aan,
Die is zo heel mooi aangedaan.
Geef wat, houd wat,
Het volgend jaar weer wat !

In de bezettingsjaren zagen we de bruidjes slechts zelden in onze dorpen, maar nu de zware last van angst en zorg is weggenomen, is de stralende Pinksterbruid in volle glorie teruggekeerd.

Twente bezit meer en nog zinrijker volksgebruiken die zich alle afspelen in de omlijsting van een verrassend mooie natuur; de bekoring die om deze dingen hangt is de grote trouw, waarmede het landvolk deze oer-oude riten vervult van geslacht op geslacht en het is een verheugend teken dat, in weerwil van de nivellerende geest van deze tijd, de jongeren deze erfenis der vaderen ten volle hebben aanvaard.

Hengelo. A. C. MEYLING.

Officiële mededeling van het Ministerie van O. K. en W.

In aansluiting op het bericht van de instelling van een voorlopige natuurbeschermingsraad wordt ons van officiële zijde medegedeeld, dat hiermede tegemoet wordt gekomen aan de wens van vele natuurliefhebbers, de Regering terzake te doen adviseren door een lichaam, dat zich de behartiging van de belangen van ons natuur- en landschapsschoon ten doel heeft gesteld. De taak van de adviseurs voor de natuurbescherming, van de vogelwetcommissie inzake de vogelwet 1936, welke de Regering slechts officieus van advies dienden, alsmede van de Commissie van advies inzake de monumenten van het Staatsbosbeheer wordt door de voorlopige raad overgenomen. Tot de werkzaamheden van de voorlopige natuurbeschermingsraad behoort voorts de voorbereiding van een wetsontwerp tot bescherming van de natuur en van het landschapsschoon. Hiermede zal worden gestreefd naar het samenvatten van de bestaande wetten op het gebied van de natuurbescherming in één wet, naar een wettelijke regeling van de bescherming van onze flora en naar het vaststellen van richtlijnen voor het beheer van de Rijksnatuurreservaten. Ook zal worden getracht de nieuwe vogelwet als een afzonderlijk deel in de nieuwe wet onder te brengen, en wel in overeenstemming met de nieuw te ontwerpen Jachtwet.